

Rekenkamer
ROTTERDAM

onderzoeksopzet effectiviteit stadsmariniers

Februari 2010

1 inleiding

1-1 aanleiding

Sinds 2002 is veiligheid in de gemeente topprioriteit.¹ Hierbij is er speciale aandacht voor veiligheid in de wijken. In het collegeprogramma van 2002 beschrijven B en W dat zij in 2005 geen onveilige wijken meer willen hebben. In 2006 geven B en W aan dat zij de ambitie hebben dat er in 2010 zowel geen onveilige als probleemwijken in Rotterdam meer zijn. Deze ambitie is gekoppeld aan de veiligheidsindex, een meetinstrument van de gemeente, dat zowel objectieve als subjectieve gegevens met betrekking tot veiligheid meet.

Naast diverse maatregelen binnen de wijkveiligheidsaanpak, zoals de verbetering van de effectiviteit van toezicht, interventie en handhaving, een grootschalige herstructureringsoperatie en het stimuleren van de eigen verantwoordelijkheid van ondernemers, is er een belangrijke rol weggelegd voor de stadsmariniers. De functie stadsmarinier is in 2002 door B en W ontwikkeld. Stadsmariniers zijn hoge ambtenaren die door de centrale stad ingezet worden om in een bepaald gebied of op een bepaald thema de veiligheid te verbeteren en de verloedering tegen te gaan.² Op 24 november 2009 hebben B en W aangegeven dat de stadsmarinier een permanent hulpmiddel is om complexe en grootstedelijke veiligheidsproblemen snel en adequaat aan te pakken.³ Hierbij zijn twee typen stadsmarinier te onderscheiden: (1) de gebiedsstadsmarinier, waarvan het werkterrein bepaald wordt door een bepaalde geografische ruimte, zoals de Dordtselaan, en (2) de themastadsmarinier die zich bezighoudt met een bepaald type probleem, zoals jeugdcriminaliteit.

Als men het heeft over de stadsmarinier kan men een concreet persoon bedoelen, maar het is in feite een beleidsinstrument. Het heeft namelijk bepaalde niet persoonsgebonden kenmerken. Kenmerkend is bijvoorbeeld het kunnen toepassen van onorthodoxe maatregelen en de korte lijnen tussen de stadsmarinier en B en W.

De stadsmarinier is regelmatig onderwerp van debat. Op gezette tijden zijn in de gemeenteraad vragen gesteld over de effectiviteit van de stadsmariniers.⁴ Hierbij is onder andere aan de orde gekomen dat ondanks de komst van de stadsmarinier de problemen zouden zijn gebleven. Daarnaast wordt aangegeven dat het instrument stadsmarinier bepaalde kenmerken heeft, namelijk dat zij doeners zijn en slagkracht hebben, maar dat hiervan in de praktijk weinig te zien is. De stadsmariniers zouden onzichtbaar zijn en zelf “instituu(t)jes” zijn geworden.

Hoewel de stadsmarinier bedoeld was als tijdelijk instrument, hebben B en W in 2009 laten weten dat het de bedoeling is om dit instrument ook in de toekomst te blijven

---

¹ Gemeente Rotterdam, 'Collegeprogramma 2002-2006: Het nieuwe elan van Rotterdam... en zo gaan we dat doen', september 2002. Gemeente Rotterdam, 'Vijfjarenactieprogramma veilig Rotterdam 2006-2010: Samen werken aan veiligheid, voorkomen en handhaven', 2005.

² De beschrijving van de stadsmarinier verschilt in de tijd en in verschillende beleidsdocumenten. Verderop in deze onderzoeksopzet wordt hier nader op ingegaan.

³ Brief B en W aan de raad over de stadsmariniers, 24 november 2009.

⁴ O.a. raadsvergadering 24-04-2008, 17-07-2008, 08-01-2009 en 01-10-2009 en in de commissie BVM van 15 oktober 2009.

inzetten.⁵ In het nieuwe vijfjarenactieprogramma 'Veiligheid Rotterdam' is te lezen dat de stadsmariniers ook tussen 2010 en 2014 gericht en specifiek zullen worden ingezet op die plaatsen waar sprake is van een bovenmaatse opgave op het terrein van veiligheid.

De stadsmarinier heeft recentelijk onderdeel uitgemaakt van twee studies. In het onderzoek van Tops e.a. uit 2009 geven de auteurs aan dat de stadsmariniers successen hebben geboekt en dat zij onmisbaar en noodzakelijk zijn. Zij baseren zich in het onderzoek op de scores op de veiligheidsindex en de brede steunbetuiging van betrokkenen bij het veiligheidsbeleid.⁶ Deze steunbetuigingen geven evenwel met name een indruk van het functioneren van de stadsmarinier. Daarnaast kan aan de hand van de scores van de veiligheidsindex wel de veiligheid in de wijken gemeten worden, maar is deze index als zodanig minder geschikt om vast te stellen door welke maatregel, instrument of externe factor de veiligheid is toe- of afgenomen. Concreet: het oorzakelijk verband tussen de inzet van de stadsmariniers en een hogere score op wijkveiligheidsindex is niet zonder meer te leggen.

Ook Audit Services Rotterdam (ASR) heeft in 2008 in een evaluatie van de hotspotsaanpak onderzoek gedaan naar de stadsmariniers. Betrokkenen bij de hotspots geven aan dat enkele gemeentelijke ambities waar de stadsmarinier bij betrokken was, niet gehaald zijn.⁷

Beide rapporten gaan niet nader in op de effectiviteit van het instrument stadsmarinier als zodanig. Gelet op het feit dat B en W het instrument stadsmarinier willen blijven inzetten en gelet op de discussie over de effectiviteit van dit instrument, start de rekenkamer een onderzoek naar de effectiviteit van het instrument stadsmarinier.

1-2 leeswijzer opzet

Het volgende hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de stadsmarinier: de problemen waarmee hij of zij zich bezighoudt, de kenmerken van een stadsmarinier en zijn of haar plaats in de gemeentelijke organisatie. Vervolgens wordt het doel en de vraagstelling van het onderzoek gegeven, waarna de aanpak kort wordt geschetst. Ten slotte wordt beschreven hoe het onderzoek wordt georganiseerd.

---

⁵ Brief B en W aan de raad over de stadsmariniers, 24 november 2009.

⁶ Tops, Hoogenboom, Van Spijker en Van der Torre, 'Van urgentie naar noodzaak, positie en perspectief van de stadsmariniers in Rotterdam', Apeldoorn/Tilburg, 2009, p. 31.

⁷ Audit Services Rotterdam, 'Rapportage Hot spotaanpak', 2008.

2 stadsmarinier

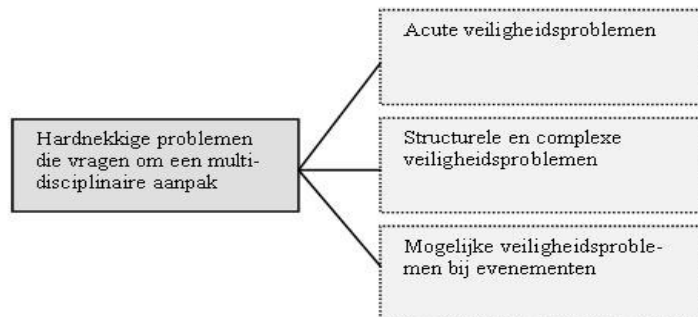
2-1 inleiding

In dit onderzoek staat de stadsmarinier als instrument centraal. In dit hoofdstuk volgt een beschrijving van de kenmerken van het instrument, zoals dit in verschillende documenten, zoals collegeprogramma's en veiligheidsplannen, beschreven staat. In december 2009, hebben B en W een brief aan de raad gestuurd waarin zij uiteenzetten op welke manier zij het instrument in de toekomst willen inzetten. In de volgende paragraaf wordt aan de hand van deze informatie en eerdere beleidsstukken uitgelegd voor welk type problemen het instrument stadsmarinier gecreëerd is, daarna volgen de kenmerken van het instrument en de plaats binnen de gemeentelijke organisatie.

2-2 problemen

Wat precies het type problemen is waar de stadsmarinier zich op richt, is in verschillende gemeentelijke documenten omschreven. Figuur 2-1 geeft de typen problemen weer.

figuur 2-1: de problemen waar een stadsmarinier zich mee bezig houdt

Figuur 2-1 laat zien dat de stadsmarinier zich bezighoudt met hardnekkige problemen die vragen om een multidisciplinaire aanpak.⁸ Recentelijk hebben B en W een onderscheid gemaakt in: (1) acute veiligheidsproblemen, (2) structurele en complexe veiligheidsproblemen en (3) mogelijke veiligheidsproblemen bij evenementen.⁹ Van deze drie typen problemen werden de eerste twee al eerder expliciet vermeld in beleidsdocumenten.¹⁰

De eerste groep problemen zijn de meest in het oog springende problemen. Dit zijn de problemen waar door een snelle, korte actie resultaat geboekt kan worden.

⁸ Gemeente Rotterdam, 'Rotterdam zet door: op weg naar een stad in balans', december 2003.

⁹ Brief B en W aan de raad over de stadsmariniers, 24 november 2009.

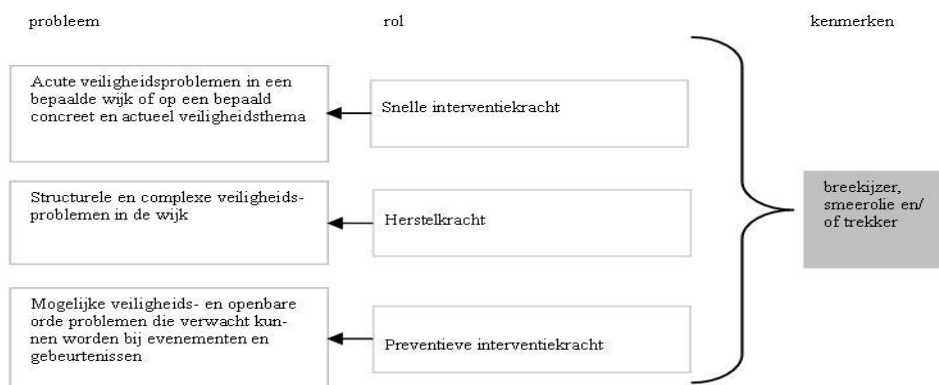
¹⁰ Zie o.a. Gemeente Rotterdam, 'Vijfjarenactieprogramma veilig Rotterdam 2006-2010: Samen werken aan veiligheid, voorkomen en handhaven', 2005.

Voorbeelden zijn ernstige woonoverlast, problemen op een bepaalde tramlijn of een overvallengolf op winkeliers. De structurele en complexe veiligheidsproblemen in wijken zijn problemen waar een langdurige aanpak voor nodig is (zoals een lage score op de wijkveiligheidsindex). De problemen rond evenementen en gebeurtenissen (zoals hooliganisme) zijn problemen die tot nu toe incidenteel zijn aangepakt en niet expliciet tot het takenpakket van de stadsmarinier gerekend werden. B en W zijn voornemens om de preventieve inzet op dit type problemen stelselmatiger aan te pakken.¹¹

2-3 rollen en kenmerken

De stadsmarinier wordt op twee manieren beschreven. Enerzijds benoemt de gemeente in documenten de rol die de stadsmarinier inneemt, anderzijds wordt van de stadsmarinier verwacht dat hij of zij bepaalde kenmerken inzet om deze rollen uit te voeren. Dit is in figuur 2-2 schematisch weergegeven.¹²

figuur 2-2: schematische weergave van de inzet van de stadsmariniers

Zoals figuur 2-2 laat zien dient een stadsmarinier drie rollen te vervullen. In hun brief aan de raad van 24 november 2009 schrijven B en W dat de stadsmarinier ‘(1) een “snelle interventiekracht is bij acute veiligheidsproblemen in een bepaalde wijk of op een bepaald concreet en actueel veiligheidsthema zoals woonoverlast, (2) een “herstelkracht” is bij structurele en complexe veiligheidsproblemen in de wijk door bijvoorbeeld partijen te verbinden en (3) een “preventieve interventiekracht” is bij evenementen en gebeurtenissen waarbij mogelijke veiligheids- of openbare orde problemen verwacht kunnen worden zoals bij de jaarwisseling.’ De stadsmariniers hebben kenmerken die zij kunnen inzetten bij het invullen van deze rollen. Op de website van de directie Veiligheid worden deze samengevat als ‘breekijzer, smeerolie en trekker tegelijk.’¹³

¹¹ Brief B en W aan de raad over de stadsmariniers, 24 november 2009.

¹² Gebaseerd op brief B en W aan de raad over de stadsmariniers, 24 november 2009, en de website directie Veiligheid, gemeente Rotterdam, www.rotterdamveilig.nl, bezocht op 22 december 2009

¹³ www.rotterdamveilig.nl, bezocht op 26 november 2009.

De term breekijzer verwijst naar de mogelijkheid om doorbraken te forceren.¹⁴ De term smeeroilie verwijst naar het wegnemen van knelpunten in de samenwerking. De problemen waarmee stadsmariniers zich bezighouden vereisen een integrale aanpak. Stadsmariniers moeten ervoor zorgen dat alle betrokken diensten, politie, justitie en andere instanties optimaal samenwerken bij het aanpakken van de onveiligheid. Waar nodig signaleren zij knelpunten in de samenwerking.¹⁵ Zij zijn daarbij tegelijkertijd verbindingsofficieren tussen B en W en de wijken.¹⁶ Tot slot kunnen de stadsmariniers als trekker de veiligheidsaanpak aanjagen en vernieuwen.¹⁷

De termen breekijzer, smeeroilie en trekker verwijzen naar de speciale kenmerken van het instrument stadsmarinier. Dit worden in de beleidsdocumenten de succesvoorwaarden genoemd. Volgens het vijfjarenactieprogramma 2006-2010 gaat het om de volgende kenmerken van de stadsmarinier:

- hij past onorthodoxe maatregelen toe;
- hij beschikt over extra middelen om acute problemen aan te pakken;
- hij heeft een verbindingsofficierpositie die gekenmerkt is door enerzijds zijn positie dichtbij de deelgemeente en de nadruk die hij legt op uitvoering en anderzijds zijn korte lijnen naar het stadsbestuur door de directe toegang tot B en W;
- het mandaat om zich op de volle breedte van de gemeentelijke organisatie te mogen manifesteren.

2-4 verantwoordingsrelaties en organisatie

Al eerder is opgemerkt dat de stadsmarinier door de directe toegang tot B en W korte lijnen naar het stadsbestuur heeft. Deze paragraaf gaat nader in op de concrete inbedding van de stadsmarinier in de gemeentelijke organisatie. In figuur 2-3 worden de verantwoordingsrelaties tussen de stadsmarinier en de bestuurlijke organisatie weergegeven.

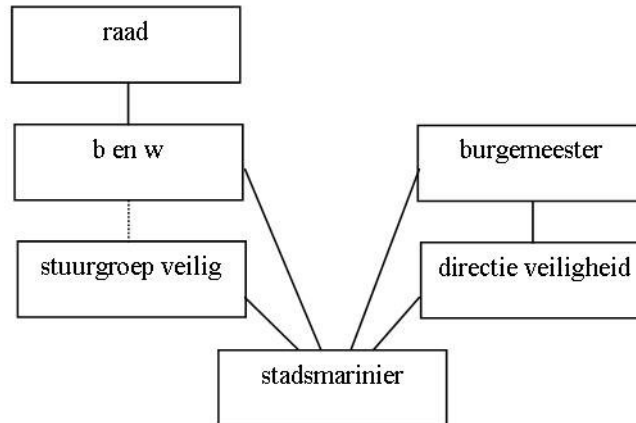
¹⁴ Gemeente Rotterdam, 'Rotterdam zet door: op weg naar een stad in balans', december 2003; 'Vijfjarenactieprogramma veilig Rotterdam 2006-2010: Samen werken aan veiligheid, voorkomen en handhaven', 2005.

¹⁵ Gemeente Rotterdam, 'Vijfjarenactieprogramma veilig Rotterdam 2006-2010: Samen werken aan veiligheid, voorkomen en handhaven', 2005.

¹⁶ Gemeente Rotterdam, 'Collegeprogramma 2002-2006: Het nieuwe elan van Rotterdam... en zo gaan we dat doen', september 2002.

¹⁷ Gemeente Rotterdam, 'Vijfjarenactieprogramma veilig Rotterdam 2006-2010: Samen werken aan veiligheid, voorkomen en handhaven', 2005.

figuur 2-3: verantwoordingsrelaties tussen de stadsmariniers en gerelateerde bestuurlijke actoren

Bij de introductie van de stadsmarinier is besloten dat de stadsmarinier achteraf verantwoording aflegt.¹⁸ Er is niet gekozen voor het vooraf vastleggen van verantwoordelijkheden en bevoegdheden, omdat dat, gezien de complexiteit van de vraagstukken op het gebied van veiligheid, het handelen van de stadsmariniers zou kunnen beperken.¹⁹ De stadsmariniers leggen rekenschap en verantwoording van handelen en resultaat af aan B en W. De burgemeester is binnen B en W bestuurlijk verantwoordelijk voor de stadsmariniers. Over hun dagelijkse praktijk werkzaamheden leggen de stadsmariniers ambtelijk verantwoording af aan de directie Veiligheid en de Stuurgroep Veilig.

De Stuurgroep Veilig bestaat uit de burgemeester, hoofdofficier van justitie, korpschef, Wethouder Volksgezondheid, Welzijn en Maatschappelijke Opvang, Wethouder Jeugd en Onderwijs en de directeur Veiligheid. Overige leden van B en W hebben een open uitnodiging op de momenten dat onderwerpen uit hun portefeuille door de stuurgroep besproken worden. Deze stuurgroep is formeel het voorportaal van B en W en leidt de Vijfjarenactieprogramma's Veilig Rotterdam.

Stadsmariniers opereren los van deelgemeenten en diensten. Zij zijn ambtelijk geplaatst bij de directie Veiligheid van de Bestuursdienst, onder de directeur Veiligheid. De directie Veiligheid is 1 juli 2006 ontstaan na het samengaan van het Programmabureau Veilig (PbV) en de afdeling Openbare Orde en Veiligheid (OOV) van de Bestuursdienst.

De deelgemeenten zijn verantwoordelijk voor en hebben de regie over de wijkveiligheidsaanpak. Zij stellen hiervoor wijkactieprogramma's op en maken voor het bereiken van hun doelen prestatieafspraken met diensten en andere partijen. In overleg tussen de deelgemeenten en de gemeente wordt bezien welke vraagstukken

¹⁸ Gemeente Rotterdam, 'Rotterdam zet door: op weg naar een stad in balans', december 2003.

¹⁹ Gemeente Rotterdam, 'Vijfjarenactieprogramma veilig Rotterdam 2006-2010: Samen werken aan veiligheid, voorkomen en handhaven', 2005.

de inzet van een stadsmarinier rechtvaardigen, maar het besluit over de inzet wordt genomen door de Stuurgroep Veilig. Dit gebeurt op basis van wijkanalyses en eventuele aanvullende informatie.²⁰ Uiteindelijk kan de stadsmarinier door B en W ingezet worden op alle onderwerpen die een relatie hebben met veiligheid.²¹

Stadsmariniers worden in onveilige wijken ingezet. Zij kunnen ook de regie krijgen bij de hotspotsaanpak. Dit is een aanpak 'gericht op bestrijding van overlast, criminaliteit en verloedering, fysieke investeringen en maatregelen om de sociale cohesie te versterken.' Als een gebied als hotspot wordt benoemd, komt dat gebied onder het gezag en de invloed van B en W. Daarbij is de samenwerking tussen de stadsmarinier en de deelgemeente belangrijk. De stadsmarinier dient nauw samen te werken met de deelraadvoorzitter. Deze samenwerking is niet formeel vastgelegd in verantwoordingsstructuren.²²

Bij het vervullen van hun taak moeten de stadsmariniers niet alleen met de hierboven genoemde partners samenwerken. Ook met onder andere de politie, het Openbaar Ministerie (OM), bewoners en ondernemers in een wijk moeten zij dat.²³

3 afbakening

3-1 selectie van problemen

De effectiviteit van de stadsmarinier is in beleidsstukken gerelateerd aan de veiligheidsindex. Deze veiligheidsindex geeft aan hoe veilig een bepaalde wijk is en hoe veilig mensen zich in een bepaalde wijk voelen. B en W hebben meerdere programma's met een diversiteit aan instrumenten ingezet om de score op de veiligheidsindex te verhogen. Een van de instrumenten is de stadsmarinier. Gezien de hoeveelheid aan programma's en instrumenten waaruit het veiligheidsbeleid bestaat, kan een hoge of een lage score op de veiligheidsindex niet alleen toegerekend worden aan de stadsmarinier. Ook exogene factoren (bijvoorbeeld economische factoren) kunnen de score beïnvloeden. Omdat de stadsmarinier over het algemeen in verband wordt gebracht met de veiligheidsindex en deze veiligheidsindex sterk gerelateerd is aan acute veiligheidsproblemen in een bepaalde wijk, is er voor gekozen om het onderzoek te richten op de problemen in de wijken die door de stadsmariniers aangepakt worden.

In paragraaf 2-2 zijn de verschillende typen problemen beschreven, die door de stadsmarinier worden aangepakt. Het onderzoek zal zich niet op alle drie de typen problemen richten. In figuur 3-1 wordt met arcering aangegeven op welk type probleem het onderzoek zicht richt.

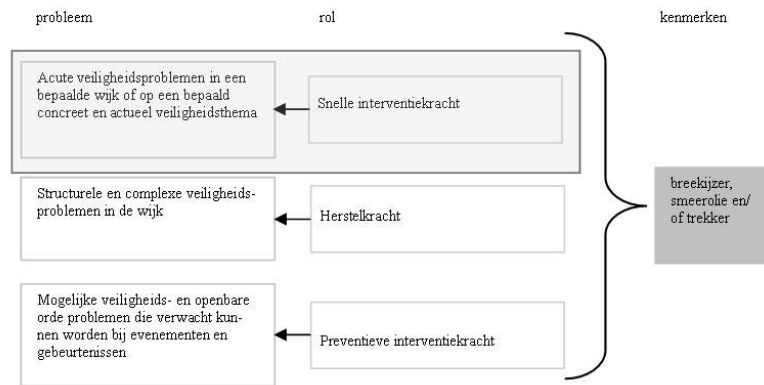
²⁰ Gemeente Rotterdam, 'Vijfjarenactieprogramma veilig Rotterdam 2006-2010: Samen werken aan veiligheid, voorkomen en handhaven', 2005.

²¹ Brief B en W aan de raad over de stadsmariniers, 24 november 2009.

²² Gemeente Rotterdam, 'Vijfjarenactieprogramma veilig Rotterdam 2006-2010: Samen werken aan veiligheid, voorkomen en handhaven', 2005.

²³ Gemeente Rotterdam, 'Jaarplan Directie Veiligheid: De Rotterdamse veiligheidsaanpak in 2009', juli 2009.

figuur 3-1: afbakening problemen voor het onderzoek

De structurele en complexe veiligheidsproblemen in wijken zijn problemen waar een langdurige aanpak voor nodig is. Vanwege de complexiteit van dit type problemen en de langdurige aanpak is het effect van de inzet van een van de instrumenten, de stadsmarinier, moeilijk meetbaar. Om deze reden is er voor gekozen om dit onderzoek niet toe te spitsen op dit type probleem.

Zoals eerder vermeld, zijn de problemen rond evenementen en gebeurtenissen tot nu toe incidenteel aangepakt. Om deze reden richt dit onderzoek zich ook niet op dit type probleem.

Dit onderzoek richt zich wél op acute veiligheidsproblemen die om snelle actie vragen. Deze problemen zijn voor de burger het meest in het oog springend. Omdat het problemen betreffen die een relatief korte aanpak vergen, is het mogelijk om de probleemaanpak in zijn geheel te bestuderen: vanaf het signaleren van het probleem tot en met de eventuele oplossing. Door ons op deze problemen te richten, kan de effectiviteit van de stadsmarinier in de onderzochte situaties worden vastgesteld. We veronderstellen daarbij dat dit vervolgens positieve invloed heeft op de wijkveiligheid. Dat dit evenwel niet in de veiligheidscores te zien hoeft te zijn, heeft te maken met de vele andere factoren die deze score ook beïnvloeden.

De stadsmariniers bestaan vanaf 2002. In de loop van de tijd zijn de doelen, werkwijze en organisatorische inbedding van het instrument gewijzigd. De werking van het instrument op dit moment is het meest relevant voor de huidige discussie. De geselecteerde cases zullen recent aangepakte problemen zijn. Hiermee wordt bedoeld dat de problemen binnen de laatste twee jaar op de agenda van de stadsmarinier geplaatst zijn.

3-2 selectie stadsmariniers

Zoals wij in de inleiding aangaven zijn er twee typen stadsmariniers: de gebiedsstadsmarinier en de themastadsmarinier. Momenteel zijn er zes gebiedsstadsmariniers aangesteld. Er is één gebiedsstadsmarinier voor Delfshaven, Mathenesserdijk en Oude Noorden, één voor de Dordtselaan, Centrum en het Centraal

Station, één voor Bloemhof, Hillesluis en Afrikaanderwijk, één voor IJsselmonde, één voor Pendrecht, Oud-Charlois en Tarwewijk en ten slotte één voor Oude Westen en Cool Zuid. De themastadsmariniers zijn gespecialiseerd op één specifiek veiligheidsthema. Zo is er een stadsmarinier voor Antillianen, een Justitiemarinier en een stadsmarinier Persoonsgerichte Aanpak Jeugd.

Omdat het onderzoek uitgaat van specifieke problemen, is niet op voorhand te zeggen welke stadsmariniers vooral in het onderzoek worden betrokken. Aangezien we ons richten op acute veiligheidsproblemen in een bepaalde wijk, ligt het voor de hand dat de effectiviteit van met name de gebiedsstadsmariniers wordt onderzocht. Het is evenwel mogelijk dat ten aanzien van de onderzochte problemen ook themastadsmariniers actief zijn en dat deze daarom ook in het onderzoek worden betrokken.

4 doel- en vraagstelling

4-1 doelstelling

De rekenkamer wil duidelijkheid verschaffen over de effectiviteit van het instrument stadsmarinier. Concreet beoogt de rekenkamer met dit onderzoek:

Inzicht te geven in en een oordeel over de effectiviteit van de stadsmarinier bij de aanpak van acute veiligheidsproblemen.

4-1-1 vraagstelling

De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt:

Wat is de effectiviteit van de stadsmariniers bij de aanpak van acute veiligheidsproblemen?

De centrale onderzoeksvraag is uitgewerkt in de volgende deelvragen.

1. Hoe heeft de stadsmarinier opgetreden bij de aanpak van acute veiligheidsproblemen?
2. Zijn tijdens en na het optreden van de stadsmarinier de desbetreffende acute veiligheidsproblemen afgenomen of opgelost?
3. Zo ja, zijn de acute veiligheidsproblemen dankzij het optreden van de stadsmarinier afgenomen of opgelost?

Deze laatste vraag is van belang omdat dit onderzoek de effectiviteit van het instrument stadsmarinier beoogt te onderzoeken. Het gaat om de vraag of de specifieke kenmerken van het instrument, zoals de korte lijnen naar het stadsbestuur en de vrijheid van de stadsmarinier om te werken zonder voorafgelegde verantwoordelijkheden en bevoegdheden er voor hebben gezorgd dat de stadsmarinier problemen op kan lossen die door andere functionarissen in de bestaande organisatie niet opgelost kunnen worden.

5 aanpak

5-1 normen

In het onderzoek zal de rekenkamer normen hanteren ter beoordeling van de effectiviteit van het instrument. Wij zullen ons hierbij in eerste instantie baseren op het beleid van de raad en B en W. Aanvullend zullen wij normen toepassen die voortvloeien uit professionele opvattingen en relevante normen die de rekenkamer in eerdere onderzoeken heeft gehanteerd.

Hieronder volgt per deelvraag een aantal normen dat onder meer gehanteerd wordt.

1. Hoe heeft de stadsmarinier opgetreden bij de aanpak van acute veiligheidsproblemen?
  - Het optreden van de stadsmarinier is te reconstrueren.
  - Voorafgaand aan het optreden zijn de aard, de oorzaken en de gevolgen van het probleem voldoende duidelijk.
  - Voorafgaand aan het optreden is voldoende duidelijk in welke mate en wanneer het probleem moet zijn opgelost.

2. Zijn tijdens en na het optreden van de stadsmarinier de desbetreffende acute veiligheidsproblemen afgenomen of opgelost?
  - De aangepakte acute veiligheidsproblemen zijn aantoonbaar afgenomen of opgelost.
  - De mate waarin de acute veiligheidsproblemen zijn afgenomen of opgelost is in lijn met wat de gemeente voorafgaand aan de aanpak voor ogen stond.

3. Zo ja, zijn de acute veiligheidsproblemen dankzij het optreden van de stadsmarinier afgenomen of opgelost?
  - Het optreden van de stadsmarinier past logisch bij de aard, oorzaken en gevolgen van het acute veiligheidsprobleem.
  - De stadsmarinier heeft bij de aanpak van het acute veiligheidsprobleem
    - a. gebruik gemaakt van (niet uitputtend)
      - onorthodoxe maatregelen;
      - extra middelen om acute problemen aan te pakken;
      - zijn of haar positie dichtbij de deelgemeente
      - de korte lijnen naar het stadsbestuur door de directe toegang tot B en W;
      - het mandaat om zich op de volle breedte van de gemeentelijke organisatie te mogen manifesteren, en/of:
    - b. de nadruk gelegd op de uitvoering.
  - Het is niet aannemelijk dat een andere functionaris dan de stadsmarinier dan wel orgaan beslissend heeft bijgedragen aan de afname of oplossing van het acute veiligheidsprobleem.
  - Er zijn geen plausibele maatschappelijke exogene verklaringen voor de afname of oplossing van het acute veiligheidsprobleem.

5-2 onderzoeksanpak

Voor het onderzoek wordt allereerst een selectie van de te bestuderen problemen gemaakt. Hiertoe zal aan de stadsmariniers worden gevraagd een inventarisatie aan te leveren.

Verder zullen verschillende documenten geraadpleegd worden. Hierbij valt te denken aan:

- relevante verslagen van (deel)raad, commissies, college, deelgemeentebesturen, stadsmariniersoverleg, stuurgroep Veilig;
- Vijfjarenactieprogramma's veilig Rotterdam 2006-2010 en 2010-2014
- wijkanalyses;
- voortgangsrapportages;
- tevredenheidsenquêtes;
- de veiligheidsindex.

Naast het documentenonderzoek zullen gesprekken met betrokkenen bij de aanpak van de geselecteerde problemen worden gevoerd. Het ligt in de verwachting dat worden geïnterviewd:

- directeur directie Veiligheid, Bestuursdienst;
- stadsmariniers;
- medewerkers en bestuurders van deelgemeenten;
- het verantwoordelijk collegelid, de burgemeester;
- overige betrokkenen bij onderzochte problemen.

6 organisatie, planning en procedure van het onderzoek

6-1 organisatie

Het onderzoek zal worden uitgevoerd door de volgende medewerkers van de Rekenkamer Rotterdam:

- mevrouw dr. Barbara Brink;
- mevrouw dr. mr. ir. Evelien van Rij;
- de heer drs. Kees de Waijer;
- mevrouw Wendy de Winter MSc;
- de heer dr. Rolf Willemse (teamleider).

6-2 planning en procedure

De uitvoering van het onderzoek start begin 2010. De bevindingen en conclusies zullen in een conceptonderzoeksrapport worden vastgelegd. De rekenkamer stelt de directie Veiligheid in de gelegenheid hierop te reageren. Hiertoe zal de conceptnota van bevindingen voor ambtelijk wederhoor worden aangeboden aan directie Veiligheid.

Na verwerking van de reacties stelt de rekenkamer een bestuurlijke nota op. Daarin presenteert de rekenkamer de voornaamste conclusies van het onderzoek. Ook kan zij daarin aanbevelingen opnemen. De bestuurlijke nota zal, met de nota van bevindingen als bijlage, voor wederhoor aan B en W worden voorgelegd. De reacties worden, samen met het nawoord van de rekenkamer, in de definitieve bestuurlijke nota opgenomen. De bestuurlijke nota en de nota van bevindingen vormen samen het gehele onderzoeksrapport. Dit zal rond de zomer aan de raad worden aangeboden.